

Zaaknummer:	0000753109
Onderwerp:	VRNHN Kadernota 2025 en Meerjarenontwikkelplan Brandweer 2024-2027
Datum raadsvergadering:	13 februari 2024
Portefeuillehouder:	M.F. Poorter
Programma:	1. Veiligheid

Publiekssamenvatting

Jaarlijks zenden de verbonden partijen een kadernota aan de gemeenten, zo ook de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord (VRNHN). In de kadernota staan de plannen voor 2025. De gemeenteraad wordt om een zienswijze gevraagd. De zienswijzen van de raden worden meegenomen in het besluitvormingsproces over de Kadernota 2025 van de VRNHN.

In het Meerjarenontwikkelplan Brandweer 2024-2027 zijn diverse voorstellen uitgewerkt om de toekomst van het brandweerstelsel in de VRNHN te bestendigen. Hierbij wordt onder andere invulling gegeven aan de aanbevelingen uit het Dekkingsplan 2024-2027.

In de Kadernota 2025 en het Meerjarenontwikkelplan Brandweer 2024-2027 wordt een meerjarige investering voor de brandweer voorgesteld.

Voorgesteld besluit

De gemeenteraad besluit:

1. Onderstaande zienswijzen af te geven op de ontwerp-Kadernota 2025 Veiligheidsregio Noord-Holland Noord, onderdeel Brandweer:
 - a. De Veiligheidsregio Noord-Holland Noord de opdracht te geven om een brief te sturen aan het Rijk waarin wordt aangegeven dat de wettelijke eisen een grote druk op de brandweerorganisatie leggen en dat de gemeenten onvoldoende ruimte in het Gemeentefonds hebben om de benodigde ontwikkelingen duurzaam te kunnen financieren, en het Rijk vervolgens nadrukkelijk te verzoeken om hiervoor een oplossing te bieden.
 - b. De Veiligheidsregio Noord-Holland Noord te verzoeken om kritisch te kijken naar mogelijke bezuinigingen en de uitvoerbaarheid van de voorgestelde plannen binnen het voorgestelde tijdsbestek, de ontwikkelingen te monitoren en de raden hier jaarlijks over te informeren.
2. Geen opmerkingen in te dienen op het Meerjarenontwikkelplan Brandweer 2024-2027.

Inleiding

In 2018 is door de gemeenteraden besloten om gemeenschappelijke regelingen, waarvoor een openbaar lichaam is ingesteld, te verzoeken om vanaf 1 januari 2019 jaarlijks en uiterlijk 15 december de kadernota aan te bieden aan de gemeenten, waarbij de raden een zienswijze kunnen afgeven.

Het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord (hierna: VRNHN) heeft op 7 december 2023 ingestemd met het conceptvoorstel van de Kadernota 2025 en het Meerjarenontwikkelplan Brandweer 2024-2027. De gemeente Dijk en Waard heeft op 11 december 2023 de Kadernota 2025 en het Meerjarenontwikkelplan Brandweer 2024-2027 van de VRNHN ontvangen. De gemeenteraad heeft de mogelijkheid om vóór 1 maart 2024 een zienswijze in te dienen op de Kadernota 2025 en een reactie te geven op het Meerjarenontwikkelplan Brandweer 2024-2027.

De zienswijzen en reacties van alle deelnemende gemeenten en de reacties hierop zullen worden betrokken bij de definitieve besluitvorming tijdens de algemene bestuursvergadering van 15 maart 2024.

De algemene doelstelling van de VRNHN is: het verkleinen van risico's en het beperken van leed en schade bij incidenten door adequate hulp te bieden en samen te werken met partners, inwoners en ondernemers.

Kadernota 2025

In de kadernota worden de doelstellingen weergegeven die de VRNHN in de komende jaren wil realiseren en welke kosten hieraan verbonden zijn. Het Ontwerpbeleidsplan 2024-2027¹ is als uitgangspunt genomen voor de Kadernota 2025. Voorts zijn de investeringsvoorstellen uit het Meerjarenontwikkelplan Brandweer 2024-2027 in de Kadernota 2025 verwerkt.

De Kadernota 2025 vormt na vaststelling de basis voor de Begroting 2025 van de VRNHN.

Meerjarenontwikkelplan Brandweer 2024-2027

De uitdagingen voor de brandweerorganisatie zijn niet van de laatste tijd. Al eerder is in opdracht van het bestuur met het programma Brandweer 360 geprobeerd een antwoord te vinden op problemen als dagbezetting en te lage instroom van nieuwe vrijwilligers. De kern van dit programma was een risicogerichte benadering. De uitkomst van dit programma - doorontwikkelen binnen het bestaande budget - zorgde voor veel weerstand.

Een groot aantal gemeenteraden sprak zich uit om het voorzieningenniveau te behouden. Politieke partijen riepen op tot meer verbinding tussen de VRNHN en de vrijwilligers, herziening van de plannen en behoud van het fijnmazige stelsel.

In het Meerjarenontwikkelplan Brandweer 2024-2027 zijn diverse voorstellen uitwerkt om de toekomst van het brandweerstelsel in de VRNHN te bestendigen. Er wordt onder andere invulling gegeven aan de aanbevelingen uit het Dekkingsplan 2024-2027². Het Meerjarenontwikkelplan Brandweer 2024-2027 gaat uit van versterking van de fijnmazigheid en vrijwilligheid. Het biedt de basis om problemen binnen het stelsel aan te pakken en op te lossen binnen de daarvoor geldende wettelijke kaders. De kern is dat de brandweer in Noord-Holland Noord moet worden versterkt om het fijnmazige netwerk en de vrijwilligheid op lange termijn te behouden.

De voorgestelde investeringen zijn noodzakelijk gelet op de vier urgenties:

- 1) De paraatheid staat onder druk en de bezetting stelt diverse posten voor een uitdaging.
- 2) Door een afname van inzetten ontstaan groter wordende risico's in het optreden.
- 3) De complexiteit van incidenten neemt toe en leidt tot een veranderende vraag.

¹ Zie voor het Ontwerpbeleidsplan 2024-2027 VRNHN het voorstel met zaaknummer 0000752744 dat gelijktijdig met dit voorstel wordt aangeboden.

² Zie voor het Dekkingsplan 2024-2027 VRNHN het voorstel met zaaknummer 0000752744 dat gelijktijdig met dit voorstel wordt aangeboden.

4) Op basis van de toenemende complexiteit van incidenten is er een noodzaak tot innovatie en invoering van nieuwe werkwijzen.

Bovenstaande vier urgenties zijn in het Meerjarenontwikkelplan Brandweer 2024-2027 vertaald in drie ontwikkelopgaven: vakbekwaamheid, paraatheid en beschikbaarheid, en modernisering.

Voor elke ontwikkelopgave wordt specifiek aangegeven welke financiële investeringen nodig zijn om deze te realiseren.

Vakbekwaamheid

De VRNHN heeft een grote verantwoordelijkheid voor het geïntend houden van de brandweer. Het vasthouden aan fijnmazigheid, het moeten voldoen aan wettelijke kaders en het meebewegen met ontwikkelingen maken dat vakbekwaam blijven (het oefenen) een essentieel onderdeel is van het brandweerwerk. De ervaringscijfers, inzichten van de medewerkers en landelijke wet- en regelgeving rechtvaardigen de conclusie dat vakbekwaamheid structureel versterking nodig heeft. Het huidige aantal medewerkers 'vakbekwaam blijven' in verhouding tot het aantal functionarissen dat in aanmerking komt voor training levert het verhoudingsgetal 1:100 op, terwijl dat landelijk 1:50 is. Om te voldoen aan de wettelijke normen, moet het aantal medewerkers 'vakbekwaam blijven' uitgebreid worden met 13,34 fte.

Paraatheid en beschikbaarheid

De regionale spreiding met 52 posten is een groot goed. De praktijk is echter dat veel vrijwillige posten overdag een beschikbaarheidsprobleem hebben. Het Dekkingsplan 2024-2027 beveelt aan om de beroepsposten Alkmaar en Hoorn te versterken. Daarmee komen er drie strategisch gepositioneerde beroepskazernes (Alkmaar, Den Helder en Hoorn). Zij kunnen 24/7 uitrukken met een volwaardige TS6³ in hun eigen werkgebied én in de regio. Met deze beroepsmatige ondersteuning, de inzet van vrijkomende dubbelprofessionals en een extra flexpool ontstaat meer capaciteit voor het oplossen van - al dan niet tijdelijke en seizoensgebonden - risicogerichte bezettingsproblemen op vrijwillige posten.

Modernisering

De brandweer is overwegend klassiek georganiseerd, terwijl de omgeving snel verandert. De noodzaak tot modernisering wordt erkend. De complexiteit van incidenten neemt toe en dit leidt tot een veranderende vraag in taken, middelen en vaardigheden. De brandweer dient aansluiting te kunnen behouden met ontwikkelingen in de maatschappij. Dat vraagt om anticipatie en een meer risicogedifferentieerde brandweezorg in mensen, middelen en werkmethoden. Hiervoor dient budget te worden vrijgemaakt.

Opgaven in 2025

- Werving van de eerste personen voor vakbekwaamheid (5 fte).
- Werving van alle personen ter versterking van de beroepspost in Alkmaar (9 fte).
- Werving van de eerste personen ter versterking van de beroepspost in Hoorn (8 fte).
- Starten met de opbouw van de flexpool (2 fte).
- Starten met de uitgaven ten laste van het moderniseringsbudget.

Voor 2025 betekent dit een extra investering van bijna 3 miljoen euro. Zie het kopje financiën voor een nadere specificering van de kosten.

Het plan dat nu voorligt is noodzakelijk om met het huidige aantal posten, met ieder een volledig takenpakket, aan de wettelijke eisen te voldoen. Zonder deze investeringen zal opnieuw een

³ Een standaard tankautospuiter met een zespersoons bezetting (chauffeur, bevelvoerder en vier manschappen).

vergaand plan op tafel moeten komen om posten te sluiten en met het vrijgevalen budget de overgebleven posten op een voldoende wettelijk niveau te brengen.

Het betreft een meerjarige investering, te beginnen met een eerste verhoging in 2025. De gevraagde investeringen voor de volgende jaren zullen ieder jaar opnieuw in de kadernota aan de raden worden voorgelegd.

Het opstellen van een Meerjarenontwikkelplan is geen wettelijke verplichting en hiervoor geldt dan ook geen formele zienswijzeprocedure. Nu de voorstellen in het Meerjarenontwikkelplan echter grote (financiële) gevolgen hebben, worden de gemeenteraden in de gelegenheid gesteld om hier een reactie op te geven.

Beoogd effect

Het standpunt van Dijk en Waard ten aanzien van de Kadernota 2025 van de VRNHN en het Meerjarenontwikkelplan Brandweer 2024-2027 kenbaar te maken en zo als gemeenteraad aan de voorkant te kunnen sturen op hoofdlijnen van beleid.

Kader

De Wet gemeenschappelijke regelingen en de Financiële Uitgangspunten Gemeenschappelijke Regelingen (FUGR).

Argumenten per beslispunt

1. Onderstaande zienswijzen af te geven op de ontwerp-Kadernota 2025 Veiligheidsregio Noord Holland Noord 2025, onderdeel Brandweer:

- a. *De Veiligheidsregio Noord-Holland Noord de opdracht te geven om een brief te sturen aan het Rijk waarin wordt aangegeven dat de wettelijke eisen een grote druk op de brandweerorganisatie leggen en dat de gemeenten onvoldoende ruimte in het Gemeentefonds hebben om de benodigde ontwikkelingen duurzaam te kunnen financieren, en het Rijk vervolgens nadrukkelijk te verzoeken om hiervoor een oplossing te bieden.*

Uit het Meerjarenontwikkelplan Brandweer 2024-2027 blijkt dat de voorgestelde investeringen noodzakelijk zijn om het niveau van de brandweezorg op peil te houden. De wettelijke eisen, zoals de Europese regels over deeltijdarbeid, leggen een grote druk op de brandweerorganisatie en gemeenten hebben onvoldoende ruimte in het Gemeentefonds om de benodigde ontwikkelingen duurzaam te kunnen financieren. Aangegeven wordt dat gezien de grote urgenties in de huidige situatie, zoals onvoldoende dekking en tekortkomingen in de vakbekwaamheid, niet gewacht kan worden op andere bronnen van financiering. De ontwikkeling dat steeds meer gevraagd wordt van de brandweerorganisatie zonder dat daar extra middelen tegenover staan, baart de gemeente Dijk en Waard grote zorgen. Om deze zorgen (nogmaals) voor het voetlicht te brengen wordt de Veiligheidsregio de opdracht gegeven om een brief aan het Rijk te sturen waarin de noodklok wordt geluid.

- b. *De Veiligheidsregio Noord-Holland Noord te verzoeken om kritisch te kijken naar mogelijke bezuinigingen en de uitvoerbaarheid van de voorgestelde plannen binnen het voorgestelde tijdsbestek, de ontwikkelingen te monitoren en de raden hier jaarlijks over te informeren.*

Hoewel de gevraagde ontwikkelingen noodzakelijk zijn voor de goede uitvoering van de brandweezorg in deze regio brengt dit tegelijkertijd uitdagingen met betrekking tot de financiering met zich mee.

Een groot deel van de gevraagde middelen zal worden ingezet om de personele bezetting op orde te brengen. De noodzaak van extra personeel is duidelijk onderbouwd. Er kan echter wel een kritische kanttekening worden geplaatst bij de haalbaarheid van het plan om binnen het

voorgestelde tijdspad nieuw personeel te kunnen werven en trainen. Het is dan ook de vraag of de VRNHN in staat is om de gevraagde middelen in de desbetreffende jaren te besteden.

Naar verwachting zal de VRNHN in 2023 een tekort presenteren in haar jaarrekening. Dit tekort zal hoofdzakelijk voortkomen uit de hogere personeelslasten in relatie tot de ingerekende indexatie. Hierdoor zal in 2023 naar verwachting de algemene reserve dit tekort opvangen. In de jaren ervoor had de VRNHN echter jaarlijks flinke positieve rekeningresultaten (wisselend van 50.000 euro tot ruim de 2 miljoen euro). Hoewel hiervoor telkens redenen waren lijkt dit, op 2023 na, een structureel karakter te krijgen. Deze middelen werden in principe of gestort in de algemene reserve tot een maximum van 2,5% of ze vloeiden via de verdeelsleutel terug naar de gemeenten.

Gelet op de komende 'ravijnjaren' voor de gemeenten en de constatering dat de VRNHN in voorgaande jaren regelmatig flinke positieve rekeningresultaten heeft gehad, in combinatie met de vraag of de VRNHN in staat is om de extra aangevraagde middelen in de betreffende jaren te besteden, wordt de VRNHN nadrukkelijk verzocht om kritisch te blijven kijken naar mogelijke bezuinigingen of een mogelijk langer tijdspad voor de noodzakelijke ontwikkelingen. Voorts is het van belang om de ontwikkelingen te blijven monitoren en hierover te rapporteren aan de raden, zodat de raden deze informatie kunnen meenemen bij de boordeling van de gevraagde investeringen voor de jaren 2026-2027.

2. Geen opmerkingen in te dienen op het Meerjarenontwikkelplan Brandweer 2024-2027.

Het betreft een zorgvuldig uitgewerkt plan dat oplossingen biedt voor de geconstateerde knelpunten in het Ontwerpdekkingsplan 2024-2027. Het algemeen bestuur heeft, mede ingegeven door de kritiek op de voorstellen in 2022, kritisch meegekeken naar de plannen die nu voorliggen en hierover hebben stevige discussies plaatsgevonden. Daarbij is in het bijzonder aandacht geweest voor aspecten als noodzaak, haalbaarheid, ondersteuning van vrijwilligheid en lokale brandweezorg en financiën.

De investeringen zijn noodzakelijk om de komende jaren te beschikken over een brandweer die zowel lokaal georganiseerd is, als aan de wettelijke normen voldoet. Zonder deze investeringen zal opnieuw een vergaand plan op tafel moeten komen om posten te sluiten en met het vrijgevalen budget de overgebleven posten op een voldoende wettelijk niveau te brengen.

Kanttekeningen en risico's

Hoewel het noodzakelijk is om te investeren in de brandweezorg staat de raad (en waarschijnlijk ook andere betrokken gemeenteraden) ook voor uitdagingen ten aanzien van het eigen meerjarig perspectief.

In onderstaand overzicht wordt het meerjarenperspectief voor de gemeente Dijk en Waard uiteengezet in relatie tot de gevraagde gelden van de VRNHN. Vooral voor de jaren 2026 en 2027 wordt het tekort nog groter door de 'ravijnjaren' indien wordt besloten om deze middelen aan de VRNHN beschikbaar te stellen.

bedragen x € 1.000

Meerjarenperspectief gemeente Dijk en Waard	2024	2025	2026	2027	2028
Financieel resultaat programmabegroting 2024-2027	2.993	3.232	-10.279	-11.517	-11.517
Amendement uitbreiding griffie	-95	-95	-95	-95	-95
Mutaties septembercirculaire (uit collegebericht november 1e begrotingswijziging)	1.750	1.733	1.577	4.185	4.185
	-533	-601	-532	-640	-640
Begrotingssaldo na verwerking bovenstaande mutaties	4.115	4.269	-9.329	-8.067	-8.067

Aangevraagde gelden Veiligheidsregio *	2024	2025	2026	2027	2028
Indexatie **		-216	-216	-216	-216
Ontwikkelingen		-326	-487	-641	-645
Totaal		-542	-703	-857	-861

* betreft bijdrage gemeente Dijk en Waard

** betreft structurele indexatie over het jaar 2025

Onder het kopje financiën worden de gevraagde middelen verder gespecificeerd.

Alternatieven

Een alternatief is dat de raad geen zienswijzen indient.

Samenwerking en participatie

Er heeft geen participatie of inspraak over dit voorstel plaatsgevonden.

Financiën

Het voorstel heeft financiële gevolgen voor de begroting 2025.

Het voorstel betreft 2 kostencomponenten:

1. Jaarlijkse indexatie
2. Investerings op basis van het Meerjarenontwikkelplan Brandweer 2024-2027

Zoals bekend worden de kosten over de gemeenten verdeeld op basis van een verdeelsleutel die pas in februari op basis van de dan beschikbare gegevens beschikbaar wordt gesteld. Om die reden worden de hieronder opgenomen financiële gevolgen gebaseerd op de verdeelsleutel van 2024.

1. Jaarlijkse indexatie

De VRNHN indexeert de jaarlijkse bijdragen conform de brief van de FUGR. Dit houdt in dat de jaarlijkse bijdrage met 3,9% wordt verhoogd. Dit betekent dat de bijdrage wordt verhoogd met een bedrag van € 1.930.646. Voor gemeente Dijk en Waard komt dit neer op ongeveer € 216.000. De in de onderstaande tabel opgenomen meerjarige indexatie is berekend op basis van gegevens van het CPB en het betreffen concept cijfers.

2. Investerings op basis van het Meerjarenontwikkelplan Brandweer 2024-2027

De raad wordt gevraagd om een verhoging van de bijdrage om invulling te geven aan drie ontwikkelopgaven die betrekking hebben op vakbekwaamheid, paraatheid en beschikbaarheid, en modernisering. Hieronder worden de (concept) financiële gevolgen op macroniveau en voor gemeente Dijk en Waard getoond.

Kadernota Veiligheidsregio	2025	2026	2027	2028
Primaire begroting	49.376.539	51.308.000	53.299.000	55.388.000
Indexatie	1.930.623	1.991.000	2.089.000	1.872.000
Subtotaal	51.307.162	53.299.000	55.388.000	57.260.000
Ontwikkelopgave 1: Vakbekwaamheid	509.619	1.063.064	1.480.525	1.536.785
Ontwikkelopgave 2: Paraatheid/beschikbaarheid				
-Strategisch gepositioneerde beroepskazerne Alkmaar	1.033.935	898.796	938.343	974.000
-Strategisch gepositioneerde beroepskazerne Hoorn	924.062	1.765.807	2.605.410	2.548.958
-Uitbreiding flexpool	197.451	371.436	453.578	449.806
Ontwikkelopgave 3: Noodzaak tot modernisering	250.000	250.000	250.000	250.000
Subtotaal	2.915.067	4.349.103	5.727.856	5.759.549
Totaal	54.222.229	57.648.103	61.115.856	63.019.549
Totale verhoging bijdrage indexatie + meerjarenontwikkelingsplan	4.845.690	6.340.103	7.816.856	7.631.549

Bijdrage D&W op basis van verdeelsleutel 2024	2025	2026	2027	2028
Primaire begroting	5.527.054	5.743.255	5.966.122	6.199.958
Indexatie	216.108	222.866	233.836	209.546
Subtotaal	5.743.162	5.966.121	6.199.958	6.409.504
Ontwikkelopgave 1: Vakbekwaamheid	57.045	118.996	165.725	172.023
Ontwikkelopgave 2: Paraatheid/beschikbaarheid				
-Strategisch gepositioneerde beroepskazerne Alkmaar	115.735	100.608	105.035	109.026
-Strategisch gepositioneerde beroepskazerne Hoorn	103.437	197.659	291.641	285.322
-Uitbreiding flexpool	22.102	41.577	50.772	50.350
Ontwikkelopgave 3: Noodzaak tot modernisering	27.984	27.984	27.984	27.984
Subtotaal	326.303	486.824	641.157	644.705
Totaal	6.069.465	6.452.945	6.841.115	7.054.209
Totale verhoging bijdrage indexatie + meerjarenontwikkelingsplan	542.411	709.690	874.993	854.251

Communicatie

Over dit voorstel vindt geen actieve communicatie plaats. Na vaststelling door het algemeen bestuur op 15 maart 2024 worden de Kadernota 2025 en het Meerjarenontwikkelplan Brandweer 2024-2027 gepubliceerd.

Uitvoering

Het dagelijks bestuur van de VRNHN heeft op 7 december 2023 ingestemd met het conceptvoorstel van de Kadernota 2025 en het Meerjarenontwikkelplan Brandweer 2024-2027. Op grond van de afspraken die zijn vastgelegd in de FUGR wordt de raad verzocht om vóór 1 maart 2024 een zienswijze op de kadernota te geven. De gemeenteraad is voorts verzocht om vóór 1 maart 2024 een reactie te geven op het Meerjarenontwikkelplan Brandweer 2024-2027. De zienswijzen en reacties van alle deelnemende gemeenten en de reacties hierop, zullen worden betrokken bij de definitieve besluitvorming tijdens de algemene bestuursvergadering van de VRNHN van 15 maart 2024.

Bijlagen, onderdeel van het besluit

1. Aanbiedingsbrief Kadernota 2025 en Meerjarenontwikkelplan Brandweer 2024-2027
2. Kadernota 2025 VRNHN
3. Meerjarenontwikkelplan Brandweer 2024-2027 VRNHN

Bijlagen, ter informatie

4. Oplegbrief – Toelichting vier documenten VRNHN